

Rowan Coleman

Boek voor mijn dochters

Kan Claire de kracht vinden het verleden te koesteren
nu de toekomst als los zand door haar vingers glipt?

ISBN 978-90-225-7865-0
ISBN 978-94-023-0736-8 (e-book)
NUR 302

Oorspronkelijke titel: *The Memory Book*
Oorspronkelijke uitgever: Ebury Press
Vertaling: Mireille Vroege
Omslagontwerp: Wil Immink Design
Omslagbeeld: iStock
Auteursfoto: © Adam Evans
Zetwerk: Ceevan Wee, Amsterdam

© 2014 Rowan Coleman
© 2016 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor mijn moeder, Dawn

*de tijd heeft hen teruggebracht tot
een onwaarheid. De stenen trouw,
nauwlijks gemeend, is omgebouwd
tot laatst blazen en heeft
bijna-instinct haast waargemaakt:
't is liefde wat ons overleeft.*

‘Een Arundel-graftombe’, Philip Larkin

Proloog

Greg kijkt naar me; hij denkt dat ik dat niet weet. Ik sta inmiddels bijna vijf minuten aan het aanrecht uien te snijden en in de chromen fluitketel die we voor ons huwelijk cadeau hebben gekregen zie ik hem weerspiegeld – binnenstebuiten, convex en uitgerekt. Hij zit aan de keukentafel naar me te kijken.

De eerste keer dat ik merkte dat hij zo naar me keek, dacht ik dat er iets tussen mijn tanden zat, of dat ik spinnenweb in mijn haar had of iets dergelijks, want ik kon geen reden bedenken waarom mijn sexy jonge bouwvakker naar me zou kijken. En al helemaal die dag niet, toen ik een oude spijkerbroek en een T-shirt aanhad, mijn haar naar achteren getrokken in een knot, klaar om mijn gloednieuwe zolderkamer te gaan schilderen – de kamer die het begin van alles betekende.

Het was aan het eind van zijn laatste dag; hij was ruim een maand in het huis aan het werk geweest. Het was nog steeds bloedheet, vooral op die zolderkamer, zelfs met mijn nieuwe veluxramen open. Helemaal bezweet klom hij de net geïnstalleerde vlizotrap af. Ik gaf hem een groot glas limonade, dat rammelde van de ijsblokjes en dat hij in één keer leegdronk. De spieren in zijn hals bewogen toen hij slikte. Ik denk dat ik een luide zucht geslaakt moet hebben om zo veel pracht, want hij keek me bevreemd aan. Ik lachte en haalde mijn schouders op, en hij glimlachte en keek toen naar zijn schoenen. Ik schonk nog een glas limonade voor hem in en ging terug om mijn laatste doos uit te pakken – de

spullen van Caitlin, de zoveelste doos met spullen waarvan ik het niet over mijn hart kon verkrijgen om ze weg te gooien en die dus onnodig ruimte in de garage zou gaan innemen. Op dat moment voelde ik dat hij naar me keek. Ik voelde aan mijn haar, in de vaste veronderstelling dat ik daar iets zou aantreffen, en ging met mijn tong langs mijn tanden.

‘Alles goed?’ vroeg ik, want ik dacht dat hij misschien probeerde te bedenken hoe hij mij moest vertellen dat de rekening twee keer zo hoog was uitgevallen.

‘Ja hoor,’ zei hij met een knikje. Hij was, is, een man van weinig woorden.

‘Mooi. En je bent klaar?’ vroeg ik, nog steeds voorbereid op slecht nieuws.

‘Ja, alles is klaar,’ zei hij. ‘Dus...’

‘O jeetje, ik moet je betalen. Sorry!’ Blozend zocht ik in de keukenla naar mijn chequeboek, dat er niet lag – het lag nooit waar het hoorde te liggen. Met een kleur keek ik om me heen en voelde dat hij naar me keek, terwijl ik me ondertussen probeerde te herinneren waar ik het voor het laatst gezien had. ‘Het moet hier ergens liggen...’

‘Het heeft geen haast,’ zei hij.

‘Ik had het hier nog toen ik rekeningen aan het betalen was, dus...’ wauwelde ik door, terwijl ik eerlijk gezegd niets liever wilde dan dat hij wegging, zodat ik op adem kon komen en de halve fles Pino Grigio kon drinken die in de koelkast op me stond te wachten.

‘Betaal een andere keer maar,’ zei hij. ‘Als je een keer iets met me gaat drinken bijvoorbeeld.’

‘Pardon?’ zei ik, en ik hield abrupt op met een la te doorzoeken waar alleen maar elastiekjes in leken te liggen. Dat had ik vast niet goed verstaan.

‘Een keer iets drinken?’ vroeg hij aarzelend. ‘Normaal gesproken vraag ik geen klanten mee uit, maar jij... jij bent niet normaal.’

Ik lachte, en toen was het zijn beurt om te blozen.

‘Zo bedoelde ik het niet helemaal,’ zei hij, terwijl hij zijn armen over elkaar sloeg.

‘Dus je vraagt me mee uit?’ zei ik, gewoon om het even te bevestigen, want het was zo absurd dat ik het hardop moest zeggen om zeker te weten dat ik het goed begrepen had. ‘Mij?’

‘Ja. Doe je het?’

‘Oké,’ zei ik. Hij had het blijkbaar al helemaal voor zich gezien: hij en ik, tien jaar leeftijdsverschil, samen uit. ‘Waarom niet?’

Dat was de eerste keer dat ik merkte dat hij naar me keek, dat hij naar me keek met een soort combinatie van opwinding en blijdschap die ik ogenblikkelijk binnen in mij gespiegeld voelde, alsof mijn lichaam op hem reageerde op een manier waar mijn bewustzijn geen zeggenschap over had. Ja, en sinds die tijd heb ik zijn blikken altijd veel eerder gevoeld dan dat ik ze zag. Ik voel dat de haartjes in mijn nek overeind gaan staan en dan spoelt een gevoel van verwachting in één lange, heerlijke huivering over me heen, want ik weet dat hij me, zodra hij me aankijkt, zal aanraken en kussen.

Nu voel ik zijn hand op mijn schouder en ik leg mijn wang tegen zijn vingers.

‘Je huilt,’ zegt hij.

‘Ik ben uien aan het snijden,’ zeg ik, en ik leg het mes neer en draai me naar hem om. ‘Je weet toch dat Esther alleen maar door haar moeder zelfgemaakte lasagne wil eten? Kijk maar hoe ik hem maak, dan ken je het recept. Eerst snij je de uien fijn...’

‘Claire...’ Ik wil het mes weer pakken, maar Greg houdt me tegen en draait me naar hem toe. ‘Claire, we moeten erover praten, toch?’

Hij kijkt er zo onzeker, zo verloren en onwillig bij dat ik nee wil zeggen – nee, we hoeven er niet over te praten, we kunnen gewoon doen alsof vandaag net is als gisteren en net als alle dagen toen we nog niet beter wisten. We kunnen doen alsof we het niet weten, en wie weet hoe lang we dan zo door kunnen gaan, zo volmaakt gelukkig kunnen blijven?

‘Veel tomatenpuree in de saus, dat vindt ze lekker,’ zeg ik. ‘En ook een flinke scheut ketchup...’

‘Ik weet niet wat ik moet doen of wat ik moet zeggen,’ zegt Greg, en als hij inademt breekt zijn stem. ‘Ik weet niet goed hoe ik me moet opstellen.’

‘En dan, helemaal op het laatst, doe je er een theelepel Marmite bij.’

‘Claire,’ zegt hij met een snik, en dan neemt hij me in zijn armen. Daar sta ik, in zijn omhelzing, met mijn ogen dicht, en ik adem zijn geur in, met mijn armen langs mijn lichaam, terwijl ik mijn hart in mijn borst voel bonken. ‘Claire, hoe gaan we het de kinderen vertellen?’

*Vrijdag 13 maart 1992
Caitlin wordt geboren*

Dit is het armbandje dat je in het ziekenhuis kreeg – roze, omdat je een meisje bent. BABY ARMSTRONG. Ze deden het om je enkel, maar het gleed er de hele tijd af doordat je zo klein was, een volle maand te vroeg, op de dag af. Je had in april geboren moeten worden. Ik had me er narcissen, blauwe luchten en aprilregens bij voorgesteld, maar je besloot een maand te vroeg te komen, op een koude, regenachtige vrijdag, vrijdag de dertiende zelfs – niet dat we ons daar druk over maakten. Als er ooit iemand geboren is om slechte voortekens te overwinnen, was jij het wel, en dat wist je toen je de wereld met een reusachtige brul begroette – je huilde of jammerde niet, nee, het was een vastbesloten brul, vond ik. Een oorlogsverklaring.

Een hele tijd kwam er niemand bij ons langs. Doordat jij zo vroeg geboren was en oma ver weg woonde. Dus de eerste zes uur, om en nabij, waren we met z'n tweetjes. Je rook zoet, als een taart, en je voelde heel warm en... precies goed. We lagen aan het eind van de zaal en hielden het gordijn om ons bed dicht. Ik hoorde andere moeders praten, bezoek dat kwam en ging, baby's die huilden en pruttelden, maar ik wilde er geen deel van uitmaken. Ik wilde nooit meer ergens deel van uitmaken, alleen jij en ik. Ik hield je vast, piepklein en helemaal verfrommeld als een knopje dat wacht tot het mag openbarsten, en ik keek alleen maar naar je, zoals je tegen mijn borst lag te doezelen met een diepe frons op je gezichtje, en ik zei tegen je dat alles goed zou komen, want jij en ik waren samen: wij vormden het hele universum, en dat was het voornaamste.

I

Claire

Ik hou het niet meer uit bij mijn moeder; ik word gek van haar, en dat zou grappig zijn, ware het niet dat ik daar al de neiging toe heb. Nee, ik ben niet gek, dat is niet waar. Maar ik ben wel behoorlijk kwaad.

Die blik op haar gezicht toen we in het ziekenhuis de spreekkamer uit kwamen; zo bleef ze de hele weg terug kijken. Stoïcijns, stoer, sterk, maar somber. Ze zei het niet, maar ik kon de woorden in haar hoofd horen rond gonzen: 'Typisch Claire. Alles bederven als het net leuk begint te worden.'

'Ik kom bij je wonen,' zegt ze, hoewel ze dat al heel brutaal gewoon heeft gedaan door zich stilzwijgend in de logeerkamer te verschansen, alsof ik niet zou merken dat ze er is, en door haar eigen spulletjes op het plankje in de badkamer neer te zetten. Ik wist dat ze hier zou komen wonen toen ze het te horen kreeg. Ik wist dat ze dat zou doen, en ik wilde het ook, denk ik; maar ik wilde het haar vragen, of ik wilde dat zij het aan mij zou vragen. In plaats daarvan kwam ze gewoon, gedempte stem voor en bedroefde blik na. 'Ik neem de logeerkamer wel.'

'Helemaal niet.' Ik draai me naar haar om, ze zit achter het stuur. Ze rijdt heel voorzichtig, langzaam en precies. Zelf mag ik niet meer rijden sinds ik die brievenbus heb vermoord, waar een veel hogere boete voor stond dan je wellicht zou denken, aangezien hij eigendom is van Hare Majesteit. Dat zal ook wel het geval zijn als je een corgi aanrijdt; als je een corgi aanrijdt, moet je waar-

schijnlijk naar de Tower. Mijn moeder rijdt heel voorzichtig, maar toch kijkt ze bij het achteruitrijden nooit in de achteruitkijkspiegel. Het is net alsof ze denkt dat het in dat opzicht veiliger is om maar gewoon haar ogen te sluiten en er het beste van te hopen. Ik was vroeger dol op autorijden, ik hield van de vrijheid en de onafhankelijkheid, en van de gedachte dat ik, als ik daar zin in had, overal naartoe kon gaan waar ik maar heen wilde. Ik vind het niet fijn dat mijn autosleutels zijn verdwenen, weg zonder dat ik de kans heb gekregen ze zelfs maar een afscheidskus te geven, verstopt op een plek waar ik ze nooit zal vinden. Dat weet ik, want ik heb het geprobeerd. Ik zou nog wel kunnen rijden, denk ik. Zolang niemand me maar een strobreed in de weg legt.

‘Het is nog niet zover dat jij bij me moet intrekken,’ hou ik vol, hoewel we allebei weten dat ze al bij me is ingetrokken. ‘Ik heb voorlopig nog lang geen hulp nodig. Moet je mij horen. Ik kan nog praten en over dingen...’ Ik zwaai met mijn arm, met tot gevolg dat zij haar hoofd intrekt en onder mijn hand door kijkt, die ik verontschuldiging intrek en op mijn schoot legt. ‘Nadenken.’

‘Claire, dit is niet iets waarvoor je je kop in het zand kunt steken. Geloof mij nou, want ik kan het weten.’

Natuurlijk kan zij het weten: zij heeft dit al een keer eerder meegemaakt, en nu moet ze het dankzij mij, of strikt genomen dankzij mijn vader en zijn gebrekkige DNA, nog een keer meemaken. En je hoeft echt niet te denken dat ik iets verstandigs ga doen, zoals keurig doodgaan terwijl alles nog bij me functioneert, ik haar hand vasthoud en haar bedank met een sereen gezicht, terwijl ik wijze woorden over hoe te leven tot mijn kinderen spreek. Nee, mijn ergerlijk jonge, redelijk gezonde lichaam zal nog lang nadat mijn papperige hersentjes er de brui aan hebben gegeven blijven doorleven, tot het moment waarop ik niet meer weet hoe je moet in- en uitademen, en dan weer in. Ik weet dat ze dat denkt. Ik weet dat dat wel het laatste is wat ze wil: haar dochter zien wegwijnen en verschrompelen, precies zoals ze bij haar man heeft zien gebeuren. Ik weet dat ze kapot is van verdriet en dat ze haar best doet om moedig te zijn en me te steunen, maar toch... Ik

word er zo boos van. Haar goedheid maakt me boos. Ik probeer mijn hele leven al te bewijzen dat ik zo volwassen kan worden dat zij me niet meer de hele tijd hoeft te komen redden. Mijn hele leven lang heb ik me vergist.

‘Nou, mam, toevallig kan ik wél mijn kop in het zand steken,’ zeg ik terwijl ik naar buiten kijk. ‘Ik kan wél volkomen negeren wat er met me gebeurt, want het merendeel van de tijd merk ik het toch niet.’

Grappig: zodra ik het hardop zeg, voel ik de angst, diep in mijn buik, maar het is net alsof die niet van mij is. Het is net alsof deze verschrikking iemand anders overkomt.

‘Dat meen je niet, Claire,’ zegt mijn moeder boos, alsof ze echt denkt dat het me niet kan schelen en niet dat ik het alleen maar zeg om haar kwaad te maken. ‘En je dochters dan?’

Ik zeg niets, want mijn mond is opeens vol met woorden die zich niet naar behoren willen laten uitspreken of die toch niet zeggen wat ik eigenlijk wil zeggen. Dus hou ik mijn mond maar, kijk naar buiten naar de huizen die een voor een voorbij glijden. Het is al bijna donker, in de woonkamers worden lampen aangeknipt, achter gordijnen flakkeren televisies. Natuurlijk kan het me wel wat schelen. Natuurlijk zal ik dit leven missen. Een dampende keuken op een winteravond, koken voor mijn dochters, ze zien opgroeien: dat zijn de dingen die ik nooit zal meemaken. Ik zal nooit weten of Esther haar erwtjes altijd een voor een zal blijven eten, en of ze altijd blond zal zijn. Of Caitlin door Midden-Amerika zal gaan reizen, zoals ze nu van plan is, of dat ze iets heel anders gaat doen, iets waar ze op dit moment zelfs nog nooit van gedroomd heeft. Die dingen zal ik missen, want dan ben ik ergens anders en weet ik niet eens wat ik mis. Natuurlijk vind ik dat erg, verdomme.

‘Ze hebben in elk geval Greg.’ Mijn moeder klinkt sceptisch. Ze houdt vol, want ze is vastbesloten om met mij te bespreken hoe de wereld eruit zal zien als ik er niet meer ben, ook al getuigt dat van een spectaculair gebrek aan tact. ‘Als hij het redt, tenminste.’

‘Tuurlijk,’ zeg ik. ‘Hij is een fantastische vader.’